

ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້
ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ
ສູນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາເຂດພູດອຍ

ບາງຂໍ້ແນະນໍາການປູກເຂົ້າໄຮ່ ເຂດເນີນສູງ

ມີນາ 2014

1. ສະພາບລວມ

ໃນເຂດທີ່ບໍ່ມີເງື່ອນໄຂໃນການເຮັດນາ ການປູກເຂົ້າໄຮ່ ແມ່ນກິດຈະກຳທີ່ສຳຄັນ ສຳລັບປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ໃນເຂດພູດອຍ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປະຊາກອນເປັນແຮງກົດ ດັນທີ່ເຮັດໃຫ້ຮອບວຽນການກັບມາປູກເຂົ້າໄຮ່ໃນເນື້ອທີ່ໄຮ່ ເລົ່າສັ້ນລົງ, ເຮັດໃຫ້ລະບົບການເຮັດໄຮ່ໝູນວຽນແບບດັ້ງ ເດີມບໍ່ມີຄວາມຍືນຍົງ. ດັ່ງນັ້ນ, ຊາວກະສິກອນມີຄວາມ ຕ້ອງການແນວພັນເຂົ້າໄຮ່ ທີ່ມີສາມາດປັບຕົວໄດ້ດີໃນປ່າ ເລົ່າໄລຍະສັ້ນ, ມີຜົນຜະລິດສະໝໍ່າສະເໝີ ແລະ ມີຄວາມ ຍືນຍົງໃນເຂດພູດອຍ.

2. ວິທີການ

2.1. ການກະກຽມພື້ນທີ່

ການກຽມເນື້ອທີ່ເລີ່ມຖາງໃນທ້າຍເດືອນ 2 (ກຸມພາ) ຫາ ຕົ້ນເດືອນ 3 ມີນາ, ຕາກແດດປະໄວ້ ປະມານ 25-30 ວັນ. ຈູດໃນທ້າຍເດືອນ 3 (ມີນາ) ຫຼັງ ຈາກນັ້ນກໍ່ເລີ່ມລົງມືຮ້າ ແລະ ອານາໄມພື້ນທີ່. ພື້ນທີ່ຮາບ ພຽງຄວນໂຖດິນປະໄວ້ເສຍກ່ອນ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການ ເສຍຫ້ຍາ (ຖ້າມີເງື່ອນໄຂ).

2.2. ການປູກ

ລະດູການປູກທີ່ເໝາະສົມ ທ້າຍເດືອນເມສາ (4) - ຕົ້ນ ເດືອນ ມິຖຸນາ (6) ຊ່ວງໄລຍະຝົນຕົກ. ໄລຍະຫ່າງການ ປູກ 25x25 ຊັງຕີແມັດ, ກ່ອນປູກແມ່ນໄດ້ປະສົມເມັດພັນ ກັບຢາເຊວິນ 85% ໃນອັດຕາ 5 ກຼາມຕໍ່ 1 ກິໂລກຼາມ ຂອງເມັດພັນ ເພື່ອປ້ອງກັນການທຳລາຍຂອງມິດ, ອັດຕາ ເມັດພັນ 60 – 80 ກິໂລ/ເຮັກຕາ. ໃຊ້ໄມ້ຫຼັງ ຫຼື ສຽມ ສັກເປັນຂຸມເລິກ 2-3 ຊັງຕີແມັດ, ຢອດເມັດພັນຂຸມລະ

5-8 ເມັດ, ຫຼັງຈາກນັ້ນໃຫ້ເອົາດິນຖົມ ເພື່ອປ້ອງກັນ
ການທຳຂອງນົກ ແລະ ໝູ.

2.3. ການບົວລະບັດຮັກສາ

2.3.1 ການເສຍຫ້ຍາ

ການເສຍຫ້ຍາ ໃນລະດູການໜຶ່ງ ການເສຍຫ້ຍາ 3
ຄັ້ງ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຍາດແຍ່ງທາດອາຫານຈາກດິນເຂົ້າ. ການ
ເສຍຫ້ຍາຄັ້ງທີ 1 ຫຼັງຈາກປູກ 15 – 25 ວັນ, ຄວນ
ສັງເກດເບິ່ງປະຊາກອນຂອງຫ້ຍາ ວ່າສົມຄວນກຳຈັດຫຼືບໍ່,
ຄັ້ງທີ 2 ຫຼັງຈາກເສຍຫ້ຍາ ຄັ້ງທີໜຶ່ງ 25-30 ວັນ ແລະ
ຄັ້ງທີ 3 ຫຼັງຈາກເສຍຫ້ຍາ ຄັ້ງທີສອງ 35-40 ວັນ, ການ
ເສຍຫ້ຍາແມ່ນໃຊ້ແຮງງານຫຼາຍ ເກືອບ 50% (150
ແຮງງານ) ຂອງແຮງງານທັງໝົດໃນການເຮັດໄຮ່ ໃນ
ເນື້ອທີ່ 1 ເຮັກຕາ.

2.3.2 ການໃສ່ຜຸນ

ການເຮັດໄຮ່ໃນເຂດເນີນສູງ ຄວາມຄ້ອຍຊັນຕັ້ງແຕ່ 15
– 60%, ການໃສ່ຜຸນເຂົ້າໄຮ່ແມ່ນເຮັດໄດ້ຢາກກວ່າການ
ໃສ່ຜຸນເຂົ້ານາ ເນື່ອງຈາກວ່າ ການເຮັດໄຮ່ ເປັນພື້ນທີ່
ຄ້ອຍຊັນ ໂອກາດຜຸນເຊາະໄຫຼໜີ ສູງກວ່າພືດຈະເອົາ
ໄປນຳໃຊ້, ຊ່ວງໄລຍະເວລາທີ່ໃສ່ ຕ້ອງເປັນຊ່ວງຝົນຕົກ
ລືນ (ຝົນຕົກຄ່ອຍໆ) ແລະ ຊຸດເປັນຮ່ອງນ້ອຍໆຕາມ ຫໍ
ວາງຂອງດິນເຂົ້າ, ການໃສ່ຜຸນເຂົ້າໄຮ່ ເມື່ອມາໄລ່ລຽງທາງ
ດ້ານເສດຖະກິດ ແມ່ນບໍ່ຄຸ້ມຄ່າຕໍ່ການລົງທຶນ, ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງ
ບໍ່ ແນະນຳໃຫ້ໃສ່ຜຸນໃນພື້ນທີ່ຄ້ອຍຊັນ. ຖ້າເປັນພື້ນທີ່ຮາບ
ພຽງ ຫຼື ພື້ນທີ່ນາ ທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນຕ່ຳ ຫາ ປານ
ກາງ, ມີການກຽມດິນ, ແນະນຳໃຊ້ຜຸນສຸດ 15-15-15 ຮອງພື້ນ

ກ່ອນການປູກຈຳ ນວນ 100 ກລ/ຮຕ ແລະ ຜຸ່ນເລັ່ງ ຈຳນວນ
50 ກລ/ຮຕ (ຜຸ່ນຢູເຣຍ 46-00-00) ໃສ່ຫຼັງຈາກປູກ 45 ວັນ.

2.3.3 ແມງໄມ້ ແລະ ພະຍາດ

- ດວັງໂທ້ນ (White grubs)

ເປັນດວັງອ່ອນ ຂອງແມງໄມ້ປີກແຂງຊະນິດໜຶ່ງ ທີ່ພວກ
ເຮົາເອີ້ນວ່າ: ແມງຂະນູນ. ຊ່ວງໄລຍະເປັນໂຕອ່ອນຈະ
ອາໄສຢູ່ໃນດິນ ແລະ ອາໄສກິນຮາກພືດ, ມັກລະບາດ ໃນ
ຊ່ວງເຂົ້າແຕກກໍ ຫາ ແຕກກໍສູງສຸດ, ດວັງໂທ້ນຈະກັດກິນ
ຮາກຂອງຕົ້ນເຂົ້າ, ເຮັດໃຫ້ຕົ້ນເຂົ້າຫ່ຽວແຫ້ງ ແລະ ຕາຍ
ໃນທີ່ສຸດ, ເມື່ອລົກຕົ້ນເຂົ້າຂຶ້ນມາເບິ່ງຈະບໍ່ມີຮາກ, ມັກ
ລະບາດໃນຊ່ວງຝົນທົ່ງຊ່ວງ (ແຫ້ງແລ້ງ). ວິທີການກຳຈັດ:
ເມື່ອສັງເກດເຫັນຕົ້ນເຂົ້າ ເລີ່ມຫ່ຽວ ຕ້ອງຂຸດເອົາດວັງໂທ້ນ
ມາທຳລາຍຖິ້ມ ແລະ ພື້ນທີ່ມີການລະບາດຂອງດວັງ
ໂທ້ນ ຄວນຫຼີກລ້ຽງການເສຍຫຍ້າໃນຊ່ວງເກີດແຫ້ງແລ້ງ
ຕິດຕໍ່ກັນຫຼາຍວັນ.

- ແມງໄຂ່ປ່າ (Root aphid)

ເປັນແມງໄມ້ຈຳພວກເພັຍອ່ອນ, ອາໄສຢູ່ໃນດິນ ເພື່ອດູດ
ກິນນ້ຳລ້ຽງຂອງຮາກພືດຕະກູນຫຼິຍາ, ລັກສະນະຕົວອ່ອນ
ເປັນສີສົ້ມ ຫຼື ສີນ້ຳໝາກກຽງ, ເມື່ອແມງໄຂ່ປ່າເຂົ້າທຳລາຍ
ຈະເຮັດໃຫ້ຕົ້ນເຂົ້າຫ່ຽວ, ຈະເລີນເຕີບຊ້າ ເມື່ອລົກຕົ້ນເຂົ້າ
ຂຶ້ນມາເບິ່ງຈະເຫັນແມງໄຂ່ປ່າຕິດເກາະຢູ່ຕາມຮາກຂອງຕົ້ນ
ເຂົ້າ, ມັກລະບາດໃນຊ່ວງເຂົ້າແຕກກໍ ຮອດໄລ ຍະເຂົ້າຈໍ
ຕັ້ງທ້ອງ, ຕົ້ນເຂົ້າທີ່ຖືກທຳລາຍຈະບໍ່ຖອກ

ຮວງ, ມັກລະບາດໃນພື້ນທີ່ປູກເຂົ້າຕິດຕໍ່ກັນຫຼາຍປີ. ຖ້າພື້ນທີ່ໃດລະບາດຄວນ ປູກພືດໝູນວຽນ (ພືດຕະກູນຖົ່ວ) ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການເສຍຫາຍ.

- ພະຍາດຈຸດສີນ້ຳຕານ (Brown spot)

ພະຍາດນີ້ສາມາດເກີດຂຶ້ນທຸກພາກສ່ວນຂອງຕົ້ນເຂົ້າ: ແຜ່ນໃບ, ກາບໃບ, ຮວງ ແລະ ເມັດ. ທຳອິດພະຍາດນີ້ຈະເປັນຈຸດສີນ້ຳຕານ ຫຼື ສີນ້ຳຕານປົນມ່ວງນ້ອຍໆ, ບາດ ແຜຈະເປັນຈຸດວົງມົນ ແລ້ວຄ່ອຍຂະຫຍາຍໃຫ່ຍຂຶ້ນຈຸດໃຈກາງຂອງບາດແຜຈະເປັນສີນ້ຳຕານອ່ອນ ຫຼື ສີຂີ້ເທົາ ຊາວກະສິກອນເອີ້ນວ່າ ເຂົ້າໃບລາຍ. ວິທີການປ້ອງກັນ ຄວນນຳໃຊ້ເມັດພັນປາສະຈາກເຊື້ອພະຍາດນີ້, ໃຊ້ແນວພັນຕ້ານທານ.

2.3.4 ສັດຕູພືດ

- ໝູ

ໝູເປັນສັດຊະນິດໜຶ່ງທີ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ ຜົນຜະລິດທາງດ້ານກະສິກຳ. ຊາວກະສິກອນໄດ້ຍືນຍັນວ່າ ບັນຫາຫຼັກໃນການປູກພືດກະສິກຳແມ່ນສັດຕູພືດ (70%), ໃນນີ້, ໝູເປັນບັນຫາສຳຄັນກວ່າໝູ່ (98%), ຜົນຜະລິດເສຍຫາຍໂດຍສະເລ່ຍ 19% (Khamphoukeo et al., 2005) ໂດຍສະເພາະແມ່ນເຂົ້າໄຮ່ ໝູຈະເຂົ້າທຳລາຍເສຍຫາຍຫຼາຍກວ່າໝູ່ ໂລຍະເຂົ້າຖອກຮວງ ຫາ ເກັບກ່ຽວ. ວິທີປ້ອງກັນ ແລະ ກຳຈັດ: ຄວນຈັບໝູດ້ວຍຫຼາຍວິທີເຊັ່ນ: ໃສ່ກັບເຫຼັກ ແລະ ກັບພື້ນເມືອງ, ໄລ່ລ້ອມກອງເພືອງຂ່ວງລະດູແລ້ງ, ຊຸດຊຸມໃຫ້ໝູຕົກ, ຊຸດຮູໝູ, ອອກແຮງງານລວມໝູ່ ເພື່ອຈັບໝູ, ລ້ຽງແມວ ແລະ ອື່ນໆ.

• **ນົກປັດ**

ນົກປັດຈະທຳລາຍຜົນຜະລິດເຂົ້າໄຮ່ ໃນຊ່ວງຖອກຮວງ ຫາເກັບກຸ່ວ, ໂດຍສະເພາະ ແນວພັນເຂົ້າດໍ ຈະຖືກເສຍ ຫາຍຫຼາຍກ່ວາໝູ່, ບາງພື້ນທີ່ບໍ່ສາມາດເກັບກຸ່ວຜົນຜະລິດ. ການປ້ອງກັນ ແລະ ກຳຈັດ: ຄວນປູກເຂົ້າແນວພັນ ທີ່ ຖອກຮວງພ້ອມກັນເປັນພື້ນທີ່ກວ້າງ, ໃຊ້ຮຸ່ນໄລ່, ກ່ອນເຂົ້າ ຖອກຮວງ 1- 2 ເດືອນ ຄວນໃສ່ຕຸ້ມ, ໃຊ້ຕານ່າງດັກຈັບ ແລະ ອື່ນໆ.

2.4 ການເກັບກຸ່ວ

ສັງເກດເບິ່ງຮ່ວງເຂົ້າ ສຸກແກ່ ປະມານ 80-85% ກໍ່ ສາມາດເກັບກຸ່ວໄດ້ ຫຼື ຫຼັງຖອກຮວງ 50% ປະມານ 25 - 30 ວັນ, ບໍ່ຄວນເກັບກຸ່ວເຂົ້າສຸກແກ່ ເກີນໄປ (ເຂົ້າງອບ) ຈະເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດເສຍຫາຍ ແລະ ເກັບກຸ່ວຍາກ. ການເກັບກຸ່ວເຂົ້າໄຮ່ມີຫຼາຍວິທີ ຂຶ້ນກັບແຕ່ລະຊົນເຜົ່າເຊັ່ນ: ຊົນເຜົ່າລາວນິຍົມ ເກັບ ກຸ່ວດ້ວຍກຸ່ວ, ເຜົ່າກຶມມຸ ເກັບກຸ່ວດ້ວຍມື (ຮູດເຂົ້າ) ແລະ ຊົນເຜົ່າມົ້ງ ນິຍົມກຸ່ວເອົາແຕ່ຮວງ (Songyikhangsuthor et al., 2005)

ສອບຖາມຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມຕິດຕໍ່:

ສູນຄົ້ນຄ້ວາກະສິກຳເຂດພູດອຍ

ໂທ: (856-71) 212099;

ແຟກ: (856-71) 212467, ແຂວງຫຼວງພະບາງ